

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, dnia 14 czerwca 2018 r.
ONII.9532.5.2017

STANOWISKO WOJEWODY ŚLĄSKIEGO	
Wojewoda Śląski	
KATOWICE	
Wpłynęło: 20.06.2018 (2 egz)	
Liczba: brak	
Podpis: [signature]	

Pani

**Przewodnicząca
Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania
o Niepełnosprawności
w Tarnowskich Górach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6c ust 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 5 w związku z art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2018 r. poz. 511 tj.) oraz § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 20 grudnia 2012 roku w sprawie trybu i sposobu przeprowadzenia kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2013 r. poz. 29) po przeprowadzeniu w dniu 24 lutego 2017 roku kontroli problemowej w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowskich Górach przez zespół kontrolujący w składzie: Renata Gładka oraz Magdalena Samira-Gajny – pracowników Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz członków Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Śląskim działających z upoważnienia Wojewody Śląskiego, której wyniki zamieszczone zostały w protokole przesłanym do Zespołu Powiatowego przy piśmie z dnia 27 marca 2018 roku znak: ONII.9532.5.2017, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

- 1) Kontrolujący oceniają pozytywnie z nieprawidłowościami tryb postępowania orzeczniczego prowadzonego przed Powiatowym Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowskich Górach

Na podstawie analizy poddanych kontroli akt 100 postępowań o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub niepełnosprawności oraz wyjaśnień udzielonych przez Panią

Przewodniczącą Powiatowego Zespołu (pismo znak: PZO.1710.1.2017 z 18 stycznia 2018 roku) stwierdzono, że po wpływie do zespołu, wniosek o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności oraz wniosek o wydanie orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień poddawany jest kontroli formalnej przez pracownika rejestrującego wniosek. Z wyjaśnień udzielonych przez Przewodniczącą wynika, że „w 2016 roku tj. w okresie objętym kontrolą, kontroli formalnej wniosku dokonywał pracownik rejestrujący wniosek w EKSMOoN. Dowodem na jej przeprowadzenie było sporządzenie przez pracownika, a następnie podpisanie przez przewodniczącego zespołu i wysłanie do wnioskodawcy zawiadomienia o konieczności uzupełnienia braku formalnego lub braku dokumentacji medycznej.” Następnie Przewodnicząca wyjaśnia: „Od dnia 22 lutego 2017 roku w celu usprawnienia i udokumentowania procesu weryfikacji złożonych wniosków pod względem formalnym, kontroli dokonuje pracownik rejestrujący wniosek w EKSMOoN, wypełniając jednocześnie kartę wstępnej kwalifikacji wniosku. Potem następuje wtórna kontrola poprawności formalnej, dokonywana przez innego pracownika Zespołu. Wypełniona i podpisana karta stanowi podstawę do sporządzenia, podpisania, a następnie wysłania zawiadomienia o konieczności uzupełnienia braku formalnego lub dokumentacji medycznej (w przypadku całkowitego jej braku).”

Druk „Karta wstępnej kwalifikacji wniosku” znajdował się we wszystkich skontrolowanych sprawach, druk ten nie jest jednolity we wszystkich skontrolowanych sprawach, natomiast treść wszystkich druków jest zbieżna. Treść ww. druków znajdujących się w aktach spraw różni się od treści druku dołączonego do wyjaśnień Przewodniczącej Zespołu. Treść druku „karta wstępnej kwalifikacji wniosku” znajdującego się w aktach spraw pozwala na udokumentowanie weryfikacji wniosku pod względem wystąpienia braków formalnych, konieczności uzupełniania wniosku o dokumentację medyczną. Na druku znajduje się możliwość wskazania specjalności lekarza przewodniczącego składu orzekającego właściwego do rozpatrzenia sprawy. Ta część druku opatrzona jest datą i pieczęcią lekarza przewodniczącego składu orzekającego weryfikującego wniosek. W drugiej części druku dokumentuje się wyznaczenie przewodniczącego składu orzekającego, drugiego członka składu oraz wskazanie protokolanta sprawy. Powyższe opatrzone jest podpisem i pieczęcią Przewodniczącego Zespołu. Formularz każdorazowo zawiera informacje o numerze sprawy, imieniu i nazwisku orzekanego oraz datę wpływu wniosku. W części skontrolowanych spraw ww. karta wstępnej kwalifikacji wniosku składa się z dwóch osobnych druków tj. druku pozwalającym na udokumentowanie weryfikacji wniosku pod względem wystąpienia braków formalnych, konieczności uzupełniania wniosku o dokumentację medyczną oraz część pozwalającą udokumentować wyznaczenie przewodniczącego składu orzekającego, drugiego członka składu, oraz protokolanta sprawy. W dwóch sprawach o numerach: PZO.8321.6127.2016 oraz PZO.8321.21032.2016 w punkcie dotyczącym wyznaczenia składu orzekającego naniesiono poprawki, używając do tego korektora, których nie opatrzone parafą co nie pozwala na stwierdzenie kto i jakich poprawek dokonał.

W 10 sprawach o numerach: PZO.8321.24985.2016, PZO.8321.22677.2016, PZO.8321.10504.2016, PZO.8321.24152.2016, PZO.8321.25015.2016, PZO.8321.4037.2016.D, PZO.8321.3395.2016.D, PZO.8321.25104.2016, PZO.8321.24945.2016, PZO.8321.4036.2016 zainteresowany nie wskazał celu, dla którego niezbędne jest uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, co nie zostało odnotowane w brakach formalnych na karcie wstępnej kwalifikacji wniosku. Wszystkie wnioski były opatrzone podpisem osoby zainteresowanej lub przedstawiciela ustawowego dziecka.

W toku kontroli ustalono, że Przewodnicząca Zespołu nie dokumentuje, co należy uznać za nieprawidłowe, wyznaczenia - zgodnie z dyspozycją § 33 pkt 2 w zw. z § 17 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. 2015 poz. 1110 z późn. zm.) – zwanego dalej *rozporządzeniem w sprawie orzekania*, lekarza członka zespołu do dokonania wstępnej weryfikacji złożonej dokumentacji w zakresie kompletności oraz konieczności jej uzupełnienia o badania potwierdzające rozpoznaną chorobę zasadniczą oraz do określenia specjalności

przewodniczącego składu orzekającego, odpowiedniej do rozpoznanych schorzeń osoby zainteresowanej lub dziecka.

Zespół kontrolujący ustalił, że dołączona do wniosku dokumentacja medyczna w 94 ze 100 skontrolowanych sprawach jest kompletna.

W 6 ze 100 skontrolowanych sprawach o nr. PZO.8321.11401.2016, PZO.8321.10675.2016, PZO.8321.3555.2016.D, PZO.8321.5937.2016, PZO.8321.24993.2016, PZO.8321.24972.2016 zawiadomiono osobę zainteresowaną lub przedstawiciela ustawowego dziecka na podstawie § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania o konieczności uzupełnienia dokumentacji medycznej poprzez dostarczenie do Zespołu jej oryginałów. W ww. sprawach na karcie wstępnej kwalifikacji wniosku nie podano informacji dotyczących zaistniałych braków formalnych.

W 3 sprawach o numerach: PZO.8321.24993.2016, PZO.8321.21348.2016, PZO.8321.2376.2016 Powiatowy Zespół wydał orzeczenia bez obecności na posiedzeniu osoby zainteresowanej – w tzw. trybie zaocznym, o którym mowa w § 8 ust. 4 rozporządzenia w sprawie orzekania. W ww. sprawach w zaświadczeniu wydanym dla potrzeb postępowania o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lekarz wskazał, że osoba zainteresowana nie jest zdolna do odbycia podróży celem udziału w posiedzeniu składu orzekającego. W kartach wstępnej kwalifikacji wniosku ww. akt spraw nie znajduje się adnotacja lekarza przewodniczącego składu orzekającego, że dołączona do wniosku dokumentacja jest wystarczająca do wydania orzeczenia pod nieobecność strony zgodnie z treścią § 8 ust 4 rozporządzenia w sprawie orzekania. W sprawie PZO.8321.2376.2016 w zawiadomieniu o posiedzeniu składu orzekającego zostało ręcznie dopisane „NIE” w punkcie dotyczącym konieczności osobistego stawienia się na posiedzeniu.

W sprawie PZO.8321.25056.2016 w zaświadczeniu wydanym dla potrzeb postępowania o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lekarz wskazał, że osoba zainteresowana nie jest zdolna do odbycia podróży celem udziału w posiedzeniu składu orzekającego, w karcie wstępnej kwalifikacji wniosku sprawy nie znajduje się adnotacja lekarza przewodniczącego składu orzekającego, że dołączona do wniosku dokumentacja jest wystarczająca do wydania orzeczenia pod nieobecność strony, ani dopisek: wezwać osobiście, a w zawiadomieniu o wyznaczeniu terminu posiedzenia składu orzekającego, określono stawiennictwo osoby zainteresowanej jako obowiązkowe. W aktach sprawy znajduje się upoważnienie dla córki osoby zainteresowanej do reprezentowania strony przez zespół powiatowy, oraz odbioru orzeczenia. Zgodnie z protokołem, oceną stanu zdrowia i oceną specjalistyczną sporządzonymi na posiedzeniu składu orzekającego orzeczenie wydane zostało zaocznie.

W sprawie PZO.8321.24915.2016 w zaświadczeniu wydanym dla potrzeb postępowania o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lekarz wskazał, że osoba zainteresowana nie jest zdolna do odbycia podróży celem udziału w posiedzeniu składu orzekającego, w karcie wstępnej kwalifikacji wniosku sprawy nie znajduje się adnotacja lekarza przewodniczącego składu orzekającego, że dołączona do wniosku dokumentacja jest wystarczająca do wydania orzeczenia pod nieobecność strony, ani dopisek: wezwać osobiście, a w zawiadomieniu o wyznaczeniu terminu posiedzenia składu orzekającego określono stawiennictwo osoby zainteresowanej jako obowiązkowe. W pierwszym wyznaczonym terminie na posiedzeniu składu orzekającego osoba zainteresowana nie stawiała się, w kolejnym zawiadomieniu o terminie posiedzenia składu orzekającego Zespół Powiatowy określił stawiennictwo osoby zainteresowanej jako nieobowiązkowe.

Takie działanie Zespołu Powiatowego jest niezgodne z dyspozycją § 8 ust 4 rozporządzenia w sprawie orzekania, który stanowi, że w przypadku gdy lekarz - przewodniczący składu orzekającego uzna posiadaną dokumentację medyczną za wystarczającą do wydania oceny stanu zdrowia, a osoba zainteresowana lub dziecko nie mogą uczestniczyć w posiedzeniu składu z powodu długotrwałej i nierokującej poprawy choroby,

uniemożliwiającej osobiste stawiennictwo i potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim, ocena może być wydana bez badania.

Analiza akt postępowania prowadzonego przed Powiatowym Zespołem wskazuje, że w postępowaniach prowadzonych w trybie zwyczajnym, co do zasady organ prawidłowo określa stawiennictwo osoby zainteresowanej lub dziecka wraz z przedstawicielem ustawowym na posiedzeniu składu orzekającego - oznaczając je jako obowiązkowe. Nieprawidłowość wystąpiła w trzech wyżej opisanych sprawach nr PZO.8321.2376.2016, PZO.8321.25056.2016, PZO.8321.24915.2016.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowskich Górach ustala swoją właściwość miejscową i rzeczową zgodnie z art. 19 kpa. Również właściwość instancyjna została ustalona zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 2 *ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych*.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że w 98 sprawach Powiatowy Zespół zgromadził materiał dowodowy pod postacią oryginałów dokumentacji medycznej lub kserokopii potwierdzonych za zgodność z oryginałem. W 2 sprawach dokumentacja medyczna znajdująca się w aktach była jedynie w części oryginalna lub potwierdzona za zgodność z oryginałem. Postępowanie Zespołu w przedmiocie gromadzenia dokumentacji medycznej budzi pewne zastrzeżenia, gdyż materiałem dowodowym w postępowaniu orzecznym nie powinna być niewiarygodna kserokopia, której moc dowodowa jest niewielka.

Kontroli poddano również zaświadczenia lekarskie, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1 w związku z § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie orzekania, a które winny być wystawione nie wcześniej niż na 30 dni przed dniem złożenia wniosku. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zespół kontrolujący dokonał analizy kryteriów wyznaczania członków Powiatowego Zespołu do składów orzekających. W myśl przepisu § 33 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania specjalność lekarza wyznaczonego do składu orzekającego powinna odpowiadać chorobie zasadniczej osoby zainteresowanej lub dziecka. Zgodnie z wyjaśnieniami Przewodniczącej Zespołu „przy wyznaczaniu przewodniczących składów orzekających dla osób powyżej 16 roku życia brane są pod uwagę: zaświadczenie lekarskie zawierające opis stanu zdrowia, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących wydane przez lekarza pod opieką, którego pozostaje osoba zainteresowana, analiza dokumentacji medycznej mogącej mieć wpływ na ustalenie stopnia niepełnosprawności, specjalizacja lekarza – przewodniczącego składu orzekającego, kolejność wpływu wniosku, liczba złożonych wniosków. Przy wyznaczaniu przewodniczących składów orzekających dla osób poniżej 16 roku życia brane są pod uwagę następujące kryteria: posiadane przez lekarza orzecznika specjalizacji „pediatra”, liczbę złożonych wniosków.”

Kryteria wyznaczania drugiego członka składu nie są uregulowane obowiązującymi przepisami, natomiast zostały sprecyzowane w sporządzonych przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wytycznych przekazanych zespołom orzekającym pismem BON-IV-5273-125-AP/10 z 29.10.2010 r.

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

We wszystkich skontrolowanych sprawach udokumentowano powołanie składu orzekającego dokonane przez Przewodniczącego Powiatowego Zespołu poprzez imienne wyznaczenie spośród członków zespołu posiadających zaświadczenie uprawniające do orzekania, członków do rozpoznania danego wniosku. Nieprawidłowość wystąpiła w sprawie o numerze PZO.8321.2215.2016.D, gdzie na karcie wstępnej kwalifikacji wniosku przewodniczący wyznaczył do składu orzekającego pedagoga, natomiast – zgodnie ze sporządzoną

na posiedzeniu składu orzekającego oceną psychologiczną, protokołem i wydanym w sprawie orzeczeniem w składzie orzekającym procedował psycholog.

Z analizy akt poddanych kontroli wynika, że Powiatowy Zespół rozpatrzył 65 ze 100 skontrolowanych spraw w terminie jednego miesiąca. W 31 skontrolowanych sprawach rozstrzygnięcie wydane zostało w terminie do 2 miesięcy od dnia złożenia wniosku, a strony zostały poinformowane o niemożności rozpatrzenia wniosku w terminie 1 miesiąca. Cztery skontrolowane sprawy rozpatrzone zostały w terminie powyżej dwóch miesięcy. W każdym przypadku strony informowane były o niemożności rozpatrzenia sprawy w terminie przewidzianym w art. 35 § 3 k.p.a., co należy uznać za działanie prawidłowe.

Sposób w jaki strona była informowana przez Powiatowy Zespół o terminie posiedzenia składu orzekającego budzi zastrzeżenia. Zgodnie z wyjaśnieniami Przewodniczącego Zespołu: „w 2016 roku strony były wzywane na posiedzenie składu orzekającego telefonicznie. Obecnie wzywane są pisemnie, zawiadomieniem o terminie posiedzenia składu orzekającego wysyłanym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Incydentalnie zdarza się, że strona zawiadamiana jest telefonicznie, wówczas fakt ten odnotowywany jest w aktach sprawy z podaniem daty telefonicznego poinformowania strony ze wskazaniem imienia i nazwiska pracownika, który dokonał powiadomienia”. W aktach skontrolowanych spraw znajdują się zawiadomienia o terminie posiedzenia składu orzekającego bez zwrotnego potwierdzenia ich odbioru i nie opatrzone żadną adnotacją dotyczącą sposobu i terminu ich doręczenia stronie. Zgodnie z § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie orzekania, zawiadomienie o terminie rozpatrzenia wniosku, nie później niż 7 dni przed dniem jego rozpatrzenia doręcza się: 1) osobie zainteresowanej lub jej przedstawicielowi ustawowemu, w przypadku orzekania o stopniu niepełnosprawności lub orzekania o wskazaniach do ulg i uprawnień.; 2) przedstawicielowi ustawowemu dziecka, w przypadku orzekania o niepełnosprawności. Ponadto zgodnie z art.39 k.p.a. organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 1113, 1250, 1823 i 1948), przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy. Zespół kontrolujący negatywnie ocenia zawiadamiania osób zainteresowanych o posiedzeniu składu orzekającego jedynie w drodze telefonicznej. Pominięcie procedury wynikającej z ww. przepisów kodeksu postępowania administracyjnego i przepisów szczególnych regulujących tryb orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności jest działaniem nieprawidłowym. Zespół kontrolujący wskazuje, że telefoniczne zawiadomienie strony o terminie posiedzenia składu orzekającego lub innych działaniach podejmowanych przez organ w jej sprawie jest dopuszczalne jednak nie może zastąpić działania organu przewidzianego przepisami prawa.

Zgodnie z wyjaśnieniami przedstawionymi przez Przewodniczącego Powiatowego Zespołu: „posiedzenia składów orzekających odbywają w godzinach popołudniowych.” Przewodnicząca wskazuje, że w okresie objętym kontrolą na posiedzenie składu orzekającego wzywano od 5 do 46 osób, a średni czas rozpatrywania sprawy wynosił od 5 do 10 minut. Na podstawie § 7 ust 1 rozporządzenia w sprawie orzekania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności rozpatruje co najmniej dwuosobowy skład orzekający. Kolejno § 8 ust 1 ww. rozporządzenia stanowi, że w celu wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, lekarz - przewodniczący składu orzekającego sporządza, na podstawie badania, ocenę stanu zdrowia dziecka lub osoby zainteresowanej. Kolejno § 20 rozporządzenia w sprawie orzekania stanowi, że członkowie powiatowego zespołu i wojewódzkiego zespołu, o których mowa w § 18 ust. 1 pkt 3-7, biorący udział w posiedzeniu składu orzekającego, zgodnie ze specjalnością sporządzają oceny. Uwzględniając ww. przepisy w ocenie zespołu kontrolującego czas przeznaczony na rozpatrzenie wniosku na posiedzeniu składu orzekającego jest niewystarczający i nie pozwala na wnikliwe i rzetelne przeprowadzenie badania fizykalnego oraz zapoznanie się z dokumentacją medyczną dołączoną do akt sprawy.

Zgodnie z § 13 ust 5 rozporządzenia w sprawie orzekania, który stanowi, że orzeczenie powiatowego zespołu doręcza się na piśmie nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia w sprawie wydania orzeczenia, Powiatowy Zespół wywiązał się z tego obowiązku w 74 skontrolowanych sprawach. W 21 skontrolowanych sprawach orzeczenie doręczono stronie w terminie do 20 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego. W trzech sprawach o numerach: PZO.8321.24932.2016, PZO.8321.10467.2016, PZO.8321.24945.2016 orzeczenie zostało doręczone stronie w terminie do 30 dni od dnia posiedzenia składu orzekającego. W jednej sprawie o numerze PZO.8321.16969.2016 orzeczenie doręczono stronie w 64 dniu od daty posiedzenia. W sprawie o numerze PZO.8321.10675.2016 brak jest danych dotyczących terminu i sposobu doręczenia orzeczenia. W 52 skontrolowanych sprawach orzeczenie zostało odebrane osobiście przez stronę lub upoważnioną osobę – na podstawie upoważnienia znajdującego się w aktach sprawy. W 47 sprawach orzeczenie doręczono stronie listem poleconym za potwierdzeniem odbioru.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w dwóch sprawach o numerze: PZO.8321.25035.2016, PZO.8321.6707.2016, drugi członek składu orzekającego zgłosił na piśmie zdanie odrębne na podstawie § 9 ust. 3 *rozporządzenia w sprawie orzekania*. Stwierdzić należy, że zdania odrębne członków Zespołu Powiatowego zgłoszone zostały w sposób prawidłowy zgodny z dyspozycją ww. przepisu tj. na piśmie wraz z uzasadnieniem i odnotowane w protokole w pkt. *Stanowisko odmienne w sprawie zgłosili*.

W dwóch sprawach o numerach: PZO.8321.24915.2016 oraz PZO.8321.16234.2016 Zespół Powiatowy sprostował z urzędu w orzeczeniach o stopniu niepełnosprawności oczywiste omyłki pisarskie na podstawie art 113 kpa. W sprawie nr PZO.8321.24915.2016 w dniu 21.11.2016 r. wydano osobie zainteresowanej orzeczenie o zaliczeniu do znacznego stopnia niepełnosprawności ze wskazaniem, że ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 19.09.2016 r. W dniu 20.02.2017 roku wydano w sprawie postanowienia o sprostowaniu oczywistej omyłki w ww. zakresie. Następnie wydano oraz doręczono stronie kolejne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności opatrzone datą posiedzenia składu orzekającego tj. 21.11.2016 r. uwzględniające jednak zmiany wprowadzone ww. postanowieniem o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej. Zatem w aktach ww. sprawy znajdują się dwa różnie brzmiące orzeczenia o stopniu niepełnosprawności opatrzone tą samą datą. W sprawie nr. PZO.8321.16234.2016 znajduje się jedno orzeczenie o stopniu niepełnosprawności opatrzone datą posiedzenia składu orzekającego tj. 26.10.2016 r., ale uwzględniające zmiany wprowadzone postanowieniem o sprostowaniu oczywistej omyłki wydanym 07.11.2016 r. tj. po terminie posiedzenia składu orzekającego. Takie działanie należy uznać za nieprawidłowe. Rozporządzenie o orzekaniu w § 13 enumeratywnie wskazuje elementy, które zawiera orzeczenie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności i jako jeden z tych elementów orzeczenia wskazuje datę jego wydania. Zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia o orzekaniu w celu wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, lekarz - przewodniczący składu orzekającego sporządza, na podstawie badania, ocenę stanu zdrowia dziecka lub osoby zainteresowanej, następnie § 20 tego rozporządzenia stanowi, że również członkowie powiatowego zespołu i wojewódzkiego zespołu biorący udział w posiedzeniu składu orzekającego, zgodnie ze specjalnością sporządzają oceny. Zatem zgodnie z obowiązującymi przepisami datą wydania orzeczenia jest data posiedzenia składu orzekającego. Kodeks postępowania administracyjnego w art. 113 § 1 stanowi, że organ administracji publicznej może z urzędu lub na żądanie strony prostować w drodze postanowienia błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych przez ten organ decyzjach. Rozstrzygnięcie wniosku o sprostowanie błędów pisarskich i rachunkowych oraz innych oczywistych omyłek następuje w drodze postanowienia niezależnie od tego, czy załatwienie wniosku jest pozytywne, czy negatywne dla wnioskodawcy. Zatem w przypadku prawidłowego sprostowania przez organ omyłki w wydanej przez ten organ decyzji w aktach sprawy winno znajdować się właściwe postanowienie opatrzone datą jego wydania oraz prostowane tym postanowieniem orzeczenie.

2) Kontrolujący oceniają negatywnie prawidłowość wydawanych orzeczeń, stwierdzając w 25 skontrolowanych sprawach istnienie uzasadnionych wątpliwości co do ich zgodności z zebranymi dokumentami lub przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

W 25 skontrolowanych sprawach o numerach: PZO.8321.24985.2016, PZO.8321.19594.2016, PZO.8321.19873.2016, PZO.8321.23126.2016, PZO.8321.10504.2016 PZO.8321.19911.2016, PZO.8321.15470.2016, PZO.8321.25160.2016, PZO.8321.2601.2016, PZO.8321.3368.2016, PZO.8321.3555.2016.D, PZO.8321.4037.2016.D, PZO.8321.3395.2016.D, PZO.8321.1290.2016.D, PZO.8321.25035.2016, PZO.8321.19490.2016, PZO.8321.19424.2016, PZO.8321.19274.2016, PZO.8321.21032.2016, PZO.8321.19745.2016, PZO.8321.19667.2016, PZO.8321.21393.2016, PZO.8321.23112.2016, PZO.8321.4387.2016.D, PZO.8321.2215.2016.D zaistniały uzasadnione wątpliwości co do zgodności orzeczenia ze stanem faktycznym.

Analiza akt 100 spraw poddanych kontroli wykazała również inne nieprawidłowości.

Ocena stanu zdrowia sporządzona przez lekarza

Oceny stanu zdrowia zostały sporządzane na formularzu zgodnym ze standardami z wyjątkiem ocen stanu zdrowia sporządzonych przez lekarza psychiatrę i otolaryngologa, w których brak jest wszystkich wskazań do pracy wynikających z przepisów dotyczących orzekania o stopniu niepełnosprawności tj. zdolność do pracy, zdolność do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, obniżenie zdolności do wykonywania pracy, niezdolność do pracy. Oceny stanu zdrowia nie zostały wypełnione w całości – braki dotyczyły np. określenia rokowania bądź określenia zakresu i rodzaju ograniczeń spowodowanych naruszoną sprawnością organizmu. W 25 sprawach stwierdzono, że w ocenie stanu zdrowia częściowo lub w sposób niewystarczający udokumentowano przeprowadzenie badania przedmiotowego. W 21 skontrolowanych sprawach nie określono rokowania stanu zdrowia osoby orzekanej. W 12 skontrolowanych sprawach wskazano, że stan zdrowia osoby zainteresowanej nie rokuje poprawy, a orzeczenie wydano na czas określony. W dwóch sprawach o numerach PZO.8321.25116.2016, PZO.8321.13272.2016 w ocenie stanu zdrowia lekarz przewodniczący składu orzekającego wskazał, że osoba orzekana rokuje poprawę, pomimo to orzeczenie wydane zostało na stałe.

W sprawie o numerze PZO.8321.19424.2016 w ocenie stanu zdrowia oraz protokole sporządzonym z posiedzenia składu orzekającego określono pozytywnie wskazanie dotyczące stałej pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji - przy zaliczeniu osoby zainteresowanej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowość w sprawie o numerze PZO.8321.10467.2016, gdzie zgodnie z oceną psychologiczną sporządzoną na posiedzeniu składu orzekającego osoba zainteresowana nie została zaliczona do osób niepełnosprawnych. W ocenie stanu zdrowia lekarz przewodniczący składu orzekającego zaznaczył poprzez podkreślenie, na druku oceny stanu zdrowia w punkcie dotyczącym stopnia niepełnosprawności dwa słowa: „znacznego” oraz „brak”. W sprawie wydano orzeczenie o odmowie wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z uwagi na ważne orzeczenie strony o zaliczeniu do znacznego stopnia niepełnosprawności.

W 25 skontrolowanych sprawach: PZO.8321.24985.2016, PZO.8321.19594.2016, PZO.8321.19873.2016, PZO.8321.23126.2016, PZO.8321.10504.2016 PZO.8321.19911.2016 PZO.8321.15470.2016, PZO.8321.25160.2016, PZO.8321.2601.2016, PZO.8321.3368.2016, PZO.8321.3555.2016.D,

PZO.8321.4037.2016.D, PZO.8321.3395.2016.D, PZO.8321.1290.2016.D, PZO.8321.25035.2016,
PZO.8321.19490.2016, PZO.8321.19424.2016, PZO.8321.19274.2016, PZO.8321.21032.2016,
PZO.8321.19745.2016, PZO.8321.19667.2016, PZO.8321.21393.2016, PZO.8321.23112.2016,
PZO.8321.4387.2016.D, PZO.8321.2215.2016.D zastrzeżenia budzi ustalenie symbolu przyczyny
niepełnosprawności.

Dodatkowo zastrzeżenia budzą uzasadnienia zawarte w ocenach stanu zdrowia. W toku kontroli ustalono, że w 83 skontrolowanych sprawach wpisy były niewystarczające lub nieprawidłowe. Najczęściej opierały się one jedynie na odniesieniu do dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach sprawy lub przytoczeniu definicji ustawowej, a nie zawierały elementów takich jak wskazanie faktów, które uznano za istotne w sprawie i udowodnione w odniesieniu do ustawowych przesłanek kwalifikacji do niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Oceny specjalistyczne członków składu budzą pewne wątpliwości

Doradca zawodowy brał udział w wydaniu 14 skontrolowanych orzeczeń. W toku kontroli ustalono, że oceny zawodowe były sporządzane na formularzach zgodnych ze standardami. Co do zasady, doradca zawodowy prawidłowo kwalifikował osoby orzekane do stopni niepełnosprawności. Wątpliwości budzi sporządzanie ocen w sposób niekompletny. Stwierdzone uchybienia dotyczące prawidłowego sporządzania uzasadnienia oceny zostały szczegółowo opisane w części protokołu dot. merytorycznej analizy skontrolowanych spraw.

Pracownicy socjalni brali udział w wydaniu 51 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. W toku kontroli ustalono, że oceny funkcjonowania społecznego były sporządzane na formularzach zgodnych ze standardami. Co do zasady pracownik socjalny prawidłowo kwalifikował osoby orzekane do stopni niepełnosprawności. Wątpliwości budzą przypadki nieprecyzyjnego określenia występujących ograniczeń oraz form dostępnego osobom orzekanym wsparcia oraz nieprecyzyjnego sporządzania uzasadnień.

Spośród wszystkich poddanych kontroli spraw, psycholog został powołany do składu orzekającego w 26 przypadkach. W toku kontroli ustalono, że w 11 sprawach o numerach: PZO.8321.3995.2016.D, PZO.8321.4397.2016.D, PZO.8321.3619.2016.D, PZO.8321.4032.2016.D, PZO.8321.4392.2016.D, PZO.8321.3342.2016.D, PZO.8321.4387.2016.D, PZO.8321.4379.2016.D, PZO.8321.3338.2016.D, PZO.8321.4036.2016.D, PZO.8321.2215.2016.D oceny były sporządzane na formularzu niezgodnym ze standardami – druk oceny psychologicznej nie zawierał punktu „uzasadnienie”. Co do zasady oceny psychologiczne zostały sporządzone prawidłowo.

Pedagog został powołany do składu orzekającego w 9 przypadkach. W toku kontroli ustalono, że oceny były sporządzane na formularzu zgodnym ze standardami. Wątpliwości budzą przypadki zebrania przez pedagoga niewystarczającej ilości informacji dotyczących ograniczeń dziecka oraz niewystarczającego sporządzania uzasadnień.

W związku z powyższymi ustaleniami zalecam:

- 1) Przeprowadzanie kontroli formalno-prawnej wszystkich wpływających do Powiatowego Zespołu wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, niepełnosprawności lub o wskazaniach do ulg i uprawnień oraz dokumentowanie przeprowadzenia tej czynności na opracowanym w tym celu dokumencie.

- 2) Zapewnienie zgodności trybu postępowania w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z § 33 pkt 2 *rozporządzenia w sprawie orzekania* poprzez wyznaczenie przez przewodniczącą Powiatowego Zespołu lekarza/lekarzy do dokonywania wstępnej weryfikacji dokumentacji medycznej załączonej do wniosku w zakresie kompletności oraz konieczności jej uzupełnienia o badania potwierdzające rozpoznaną chorobę zasadniczą oraz określenie specjalności przewodniczącego składu orzekającego odpowiedniej do rozpoznanych schorzeń osoby zainteresowanej lub dziecka. Dokumentowanie ww. czynności na właściwym druku.
- 3) Kierowanie w trybie § 6 ust. 5 *rozporządzenia w sprawie orzekania*, pisemnych zawiadomień do osoby zainteresowanej lub przedstawiciela ustawowego dziecka o konieczności uzupełniania dokumentacji medycznej w przypadku, gdy dołączona do wniosku dokumentacja medyczna jest niewystarczająca do wydania orzeczenia.
- 4) Zapewnienia zgodności trybu postępowania z przepisami § 8 ust 3 i 4 *rozporządzenia w sprawie orzekania* regulującymi tryb przeprowadzenia badania osoby zainteresowanej lub dziecka w miejscu jego pobytu i wydania oceny stanu zdrowia bez badania.
- 5) Prawidłowe formułowanie uzasadnień orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności z uwzględnieniem brzmienia przepisu §13 ust 4 *rozporządzenia w sprawie orzekania*.
- 6) Dostosowania formularza ocen stanu zdrowia, tak aby uwzględniał on wszystkie wskazania do pracy wynikające z przepisów dotyczących orzekania o stopniu niepełnosprawności tj. zdolność do pracy, zdolność do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, obniżenie zdolności do wykonywania pracy, niezdolność do pracy.
- 7) Modyfikację formularza oceny psychologicznej dla osób poniżej 16 roku życia, tak by druk oceny zawierał punkt „uzasadnienie”.
- 8) Podniesienie jakości orzekania o stopniu niepełnosprawności i niepełnosprawności poprzez wydawanie orzeczeń w oparciu o prawidłową wykładnię przepisów prawa materialnego przy kwalifikowaniu osób orzekanych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, poprzez podjęcie skutecznych działań zapewniających:
  - prawidłowe ustalanie niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności,
  - prawidłowe ustalanie wskazań zgodnie z art. 6b ust.3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2018 poz. 511),
  - prawidłowe ustalanie symbolu przyczyny niepełnosprawności,
  - każdorazowe formułowanie wyczerpujących merytorycznie ustaleń; rzetelne, wyczerpujące merytorycznie i czytelne uzupełnianie druków oceny stanu zdrowia,
  - rzetelne wypełnianie ocen przez przewodniczącego składu orzekającego z uwzględnieniem uzasadnienia ustaleń orzecznich, które muszą pozostawać spójne ze wszystkimi danymi zawartymi w drukach oceny stanu zdrowia,
  - właściwą realizację procesu gromadzenia dokumentacji medycznej, niezbędnej do wydania orzeczenia, poprzez rzetelną analizę dokumentacji medycznej dołączonej do wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub niepełnosprawności i wzywanie do jej uzupełniania w przypadkach, gdy jest ona niewystarczająca do wydania orzeczenia.
- 9) Podniesienie jakości orzekania o stopniu niepełnosprawności i niepełnosprawności poprzez sporządzanie przez specjalistów członków składów orzekających (psychologów, pedagogów, doradców zawodowych, pracowników socjalnych) ocen osoby orzekanej w oparciu o prawidłową wykładnię przepisów prawa materialnego przy kwalifikowaniu osób orzekanych do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, poprzez podjęcie skutecznych działań zapewniających:

- przestrzeganie standardów w zakresie kwalifikowania do niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności;
  - rzetelne i wyczerpujące merytorycznie wypełnianie druków ocen przez specjalistów;
  - precyzję w opisie występowania dysfunkcji osoby orzekanej warunkujących trudności w samodzielnym funkcjonowaniu i pełnieniu ról społecznych;
  - formułowanie uzasadnień dokonanej kwalifikacji w aspekcie obowiązujących standardów orzecznictw w zakresie kwalifikowania do osób niepełnosprawnych lub stopnia niepełnosprawności.
- 10) Zastosowanie właściwych instrumentów kontroli zarządczej w celu wyeliminowania przypadków nierzetelnego sporządzania przez członków składów orzekających dokumentów w toku postępowania.
  - 11) Zastosowanie właściwych instrumentów kontroli zarządczej w celu wyeliminowania przypadków nierzetelnego stosowania przepisów kodeksu postępowania administracyjnego przez pracowników Zespołu Powiatowego.
  - 12) Doręczanie orzeczeń za zwrotnym potwierdzeniem odbioru w terminie ustalonym zgodnie z § 13 ust.5 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z dnia 15 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2015 r. poz.1110 z późn. zm.) tj. na piśmie nie później niż w terminie 14 dni od dnia posiedzenia w sprawie wydania orzeczenia.
  - 13) Szczegółową analizę wymienionych wyżej 25 spraw, w których istnieją uzasadnione wątpliwości co do zgodności orzeczenia z zebraną dokumentacją i przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, pod względem możliwości zastosowania zapisów art. 6c ust. 3 pkt 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych tj. stwierdzenia nieważności orzeczenia lub wznowienia postępowania, przy uwzględnieniu przepisów kodeksu postępowania administracyjnego określających przesłanki stosowania nadzwyczajnych trybów postępowania oraz wyjaśnień wynikających z pisma Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych nr BON-IV-5273-36-1MR/HH/14 z 10 kwietnia 2014 r.
  - 14) Zobowiązuje wszystkich członków Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowskich Górach do udziału w szkoleniu zorganizowanym w porozumieniu z Wojewódzkim Zespołem do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności i przeprowadzonym przez pracowników Wojewódzkiego Zespołu. Termin tego szkolenia musi być ustalony nie później niż do końca listopada 2018 r.

Działając na podstawie § 17 ust. 3 i 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 20 grudnia 2012 roku w sprawie trybu i sposobu przeprowadzenia kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2013 r. poz. 29) przekazuję niniejsze zalecenia oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego, zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonaniu zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Do wiadomości:

1x Pani
Krystyna Kosmała
Starosta Tarnogórski

z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Mariusz Trepka
II WICEWOJEWODA